

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 23.3.2011
KOM(2011) 136 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE

**Výroční zpráva Fondu solidarity
Evropské unie za rok 2009**

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Nevyřízené žádosti z roku 2008 a nové žádosti předložené v roce 2009.....	3
3.	Financování.....	6
4.	Ukončení pomoci	6
5.	Závěry	7
	Příloha 1: Nevyřízené žádosti o finanční pomoc z Fondu solidarity Evropské unie a nové žádosti za rok 2009	8
	Příloha 2: Přehled žádostí o finanční pomoc z Fondu solidarity EU od roku 2002.....	9

1. ÚVOD

Fond solidarity Evropské unie (FSEU) byl zřízen dne 15. listopadu 2002. Článek 12 nařízení Rady (ES) č. 2012/2002 ze dne 11. listopadu 2002 o zřízení Fondu solidarity Evropské unie (dále jen „nařízení o Fondu solidarity“) stanoví, že se Evropskému parlamentu a Radě předkládá zpráva o činnosti fondu v předcházejícím roce. Tato zpráva se týká činnosti fondu v roce 2009 a stejně jako v předchozích letech zahrnuje řešení nevyřízených a nově podaných žádostí a posouzení prováděcích zpráv s cílem připravit je k uzavření.

Pokud jde o počet žádostí o finanční pomoc z Fondu solidarity EU (FSEU), patřil rok 2009 ke „klidnějším“ létům: v průběhu roku přišlo pouze šest žádostí, zatímco v některých předchozích letech bylo předloženo až 19 žádostí. Čtyři z těchto žádostí – které se týkaly lesních požárů v řeckém regionu Attika, bouří na Kypru, záplav na řeckém ostrově Evia a sesuvů půdy na Sicílii – byly předloženy během listopadu a prosince, proto mohlo být jejich posouzení uzavřeno teprve v průběhu roku 2010. Tyto katastrofy byly poměrně malé a z příslušných posudků vyplynulo, že nesplňují kritéria pro poskytnutí pomoci z fondu¹.

Pokud však jde o rozsah škod a výši vyplacené pomoci, je třeba rok 2009 považovat za zcela výjimečný. Zemětřesení ve městě L'Aquila v regionu Abruzzo (Itálie) bylo totiž vůbec největší katastrofou od zřízení FSEU a následně vedlo k vyplacení dosud nejvyšší částky ve výši téměř půl miliardy EUR. Orkán Klaus v jihozápadní Francii byl další velkou katastrofou, která způsobila značně nadprůměrné škody.

2. NEVYŘÍZENÉ ŽÁDOSTI Z ROKU 2008 A NOVÉ ŽÁDOSTI PŘEDLOŽENÉ V ROCE 2009

Kypr (sucho)

V roce 2008 trpěl Kypr nedostatkem dešťových srážek, který vedl k závažným důsledkům pro životní podmínky, hospodářství a životní prostředí. Kyperské orgány předložily žádost o pomoc z FSEU dne 1. července 2008 a tuto žádost doplnily o další informace dne 16. října 2008. Jednalo se o první žádost o pomoc z FSEU týkající se sucha. Nařízení o Fondu solidarity stanoví, že žádost o pomoc z fondu musí být předložena nejpozději do deseti týdnů od vzniku první škody způsobené katastrofou, což v případě pomalu se vyvíjející katastrofy, jako je například sucho, naráží na objektivní potíže. V případě Kypru byly po dobu tří let dešťové srážky nezvykle nízké; vůbec nejméně srážek spadlo na konci období dešťů, v dubnu roku 2008. Komise se tedy rozhodla, že za počátek této závažné katastrofy lze považovat 22. dubna 2008. Proto žádost podaná Komisi dne 1. července 2008 splnila lhůtu stanovenou v čl. 4 odst. 1.

Kyperské orgány odhadly celkovou přímou škodu, kterou země utrpěla po 22. dubnu 2008, na 176,15 milionu EUR. Protože tato částka přesahuje prahovou hodnotu 84,673 milionu EUR (tj. 0,6 % HND) stanovenou pro Kypr, bylo sucho kvalifikováno jako „závažná přírodní katastrofa, která postihla celé území země“.

¹ Podrobnosti o posuzování těchto žádostí budou zveřejněny ve výroční zprávě za rok 2010.

Dne 24. října 2008 Komise navrhla uvolnění finanční pomoci ve výši 7,605 milionu EUR. Po dokončení rozpočtového procesu v Radě a Evropském parlamentu a po uzavření dohody o provádění pomoci mezi Komisí a kyperskými orgány byl Kypru dne 9. října 2009 příspěvek vyplacen.

Rumunsko (záplavy)

V červenci 2008 postihly poměrně rozsáhlou část Rumunska silné deště, jež vyvolaly silné záplavy a sesuvy půdy. Rumunské orgány požádaly dne 1. října 2008 o pomoc z FSEU. Celková přímá škoda byla odhadnuta na 471,42 milionu EUR. Vzhledem k tomu, že se tato částka nachází pod prahovou hodnotou pro „závažné katastrofy“ stanovenou pro Rumunsko (566,84 milionu EUR, tj. 0,6 % HND Rumunska), avšak představuje přibližně 83 % této prahové hodnoty, byla žádost posouzena na základě kritéria pro tzv. „mimořádné regionální katastrofy“.

Zasažený region tvoří souvislou oblast pěti krajů v severovýchodní části Rumunska, kde žije 3,046 milionu obyvatel. Převážná část obyvatel zasažené oblasti byla postižena částečným nebo úplným zničením soukromého majetku a zemědělských plodin. Byly předloženy důkazy o závažných a trvalých následcích pro životní podmínky a hospodářskou stabilitu postiženého regionu. Vážné škody byly nahlášeny na základní infrastrukturu, v zemědělství, lesnictví, na hospodářských zvířatech a obytných domech. Katastrofa měla trvalé následky na životní podmínky v postiženém regionu, zničila zhruba 14 644 domácností, trvale znepřístupnila základní infrastrukturu (voda, energie) a vážně poničila dopravní infrastrukturu, čímž přibližně 100 obcí zcela odřízla od světa. Dne 22. ledna 2009 došla Komise k závěru, že žádost splňuje kritéria pro mimořádné regionální katastrofy, a navrhla, aby byla poskytnuta pomoc ve výši 11 785 377 EUR. Po dokončení příslušného opravného rozpočtového procesu a po podepsání prováděcí dohody byl tento příspěvek dne 29. října 2009 vyplacen rumunským orgánům.

Francie (orkán Klaus)

Dne 24. ledna 2009 zasáhla jihozápadní část Francie silná větrná bouře (orkán „Klaus“), která způsobila vážné škody. Orgány Francie podaly žádost o pomoc z Fondu solidarity dne 2. dubna 2009, tedy v desetitýdenní lhůtě od vzniku prvních zaznamenaných škod.

Podle francouzských orgánů způsobil orkán vážné škody zvláště v odvětví lesnictví, kde napáchal více než 60 % celkových odhadovaných škod, podnikům a soukromým domácnostem (přes 25 % celkových odhadovaných škod). Orkán také způsobil značné škody na infrastrukturu (doprava, elektrický proud, voda a telekomunikace) a také v zemědělství a vyžádal si rozsáhlé úklidové práce. V přímé souvislosti s orkámem zahynulo dvanáct lidí, více než 400 osob bylo zraněno.

Komise odhadla celkovou přímou škodu způsobenou orkámem na 3,805 miliardy EUR. Vzhledem k tomu, že tato částka překračuje prahovou hodnotu 3,398 miliard EUR (tj. 3 miliardy EUR v cenách roku 2002) platnou pro Francii v roce 2009, aby mohly být uvolněny prostředky z Fondu solidarity, považuje se katastrofa za „závažnou přírodní katastrofu“, a spadá tedy do oblastí působnosti nařízení (ES) č. 2012/2002. Další škody uvedené v žádosti Francie, např. ušlý příjem a ztráty na výrobě způsobené přerušením hospodářské činnosti, ani hypotetické škody, jako

např. odhadovaná hodnota zaniklého potenciálu zachycování CO₂ (v celkové výši 1,220 miliardy EUR), nebyly do základu pro výpočet pomoci zahrnuty, neboť se nejednalo o přímé škody.

Dne 29. května 2009 Komise navrhla uvolnění finanční pomoci ve výši 109 377 165 EUR. Příslušný opravný rozpočtový proces byl ukončen dne 15. září 2009. Po uzavření prováděcí dohody s Francií vyplatila Komise příspěvek dne 25. listopadu 2009.

Itálie (zemětřesení v Abruzzu)

V dubnu 2009 postihlo italský region Abruzzo obrovské zemětřesení. Zahynulo při něm 300 osob a způsobilo obrovské škody. Italské orgány podaly žádost o finanční pomoc z FSEU v souvislosti se zemětřesením v rámci stanovené desetitýdenní lhůty.

Zemětřesení zničilo základní infrastrukturu, obytné domy, veřejné budovy, podniky a důležité kulturní dědictví regionu a velmi vážně postihlo obyvatelstvo. Mezi zasažené oblasti patří celá provincie L'Aquila (Provincia dell'Aquila), většina regionu Abruzzo (Regione Abruzzo) a některé jeho okrajové oblasti. Zvláště těžce bylo zasaženo město L'Aquila, správní středisko regionu, a to především jeho historické centrum. Katastrofa zasáhla 300 000 obyvatel, 300 lidí zahynulo a 1 500 osob bylo zraněno. Tisíce lidí přišly o svůj domov a/nebo soukromé podniky, 30 000 lidí našlo dlouhodobé útočiště ve stanových táborech. Dalších 32 000 lidí bylo ubytováno v hotelech a soukromých domech na jaderském pobřeží, 20 000 osob si našlo soukromé ubytování mimo region. Velmi mnoho domů bylo při kontrolách po zemětřesení označeno za neobyvatelné. Katastrofa také vážně zasáhla socioekonomickou situaci celého regionu, neboť hospodářská aktivita se drasticky snížila nebo přímo zastavila. Zasažena byla také výuka na místní univerzitě, kterou navštěvuje 27 000 studentů a jejíž činnosti jsou také důležitým hospodářským hybatelem celého regionu.

Orgány Itálie odhadly celkovou přímou škodu na více než 10,212 miliardy EUR. Tato částka představuje 0,67 % italského HND a více než trojnásobek běžné prahové hodnoty ve výši 3,4 miliard EUR (tj. 3 miliardy EUR v cenách roku 2002) platné pro Itálii, aby jí mohla být poskytnuta pomoc z Fondu solidarity. Metody, které Itálie použila pro odhad různých kategorií škod, byly podle analýz provedených útvary Komise velmi podrobné a přiměřené, a výsledky, ke kterým dospěla, věrohodné. Celková přímá škoda se jevila jako spíše konzervativní odhad.

Zemětřesení bylo označeno za „závažnou přírodní katastrofu“, která spadá do hlavní oblasti použití Fondu solidarity EU. Žádost se podařilo urychleně vyřídit, aby se pomoc dostala k orgánům Itálie co nejdříve. V rozhodnutí ze dne 8. června 2009 navrhla Komise rozpočtovému orgánu, aby uvolnil finanční příspěvek ve výši 493 771 159 EUR. Opravný rozpočtový proces byl ukončen dne 20. října 2009 a brzy poté byla dne 11. listopadu 2009 uzavřena prováděcí dohoda. Pomoc byla vyplacena dne 30. listopadu 2009.

3. FINANCOVÁNÍ

Z Fondu solidarity EU byl v roce 2009 vyplacen příspěvek na jednu žádost předloženou na podzim 2008 (sucho na Kypru). Příslušný předběžný návrh opravného rozpočtu č.10/2008² byl rozpočtovým orgánem schválen dne 18. prosince 2008.

Pokud jde o žádosti předložené v roce 2009, pomoc z FSEU byla uvolněna ve třech případech. Předběžný návrh opravného rozpočtu 1/2009³ se týká důsledků záplav, které postihly Rumunsko, a byl rozpočtovým orgánem schválen dne 11. března 2009. Předběžný návrh opravného rozpočtu 7/2009⁴ se týká důsledků orkánu Klaus ve Francii a byl rozpočtovým orgánem schválen dne 15. září 2009. Předběžný návrh opravného rozpočtu 9/2009⁵ se týká důsledků zemětřesení v L'Aquile (Abruzzo, Itálie) a byl rozpočtovým orgánem schválen dne 20. října 2009. Platby bylo možné provést po přijetí rozhodnutí o poskytnutí finanční pomoci a po podepsání prováděcích dohod.

Příjemce	Katastrofa	Kategorie	Výše pomoci (v EUR)
Kypr	sucho	závažná přírodní katastrofa	7 605 445
Rumunsko	záplavy	mimořádná regionální katastrofa	11 785 377
Francie	orkán Klaus	závažná přírodní katastrofa	109 377 165
Itálie	zemětřesení v Abruzzu	závažná přírodní katastrofa	493 771 159
Celkem			622 539 145

4. UKONČENÍ POMOCI

Podle ustanovení čl. 8 odst. 2 nařízení o Fondu solidarity nejpozději do šesti měsíců po uplynutí lhůty jednoho roku ode dne výplaty finanční pomoci předloží přijímající stát zprávu o použití finanční pomoci („prováděcí zpráva“) s odůvodněním výdajů („zdůvodnění oprávněnosti“). Na konci tohoto postupu Komise pomoc prostřednictvím Fondu solidarity ukončí.

V průběhu roku 2009 FSEU uzavřel dvě složky. Pokud jde o ukončení pomoci v souvislosti s bouří v Estonsku v roce 2005, na kterou byla z fondu vyčleněna částka 1 289 765 EUR, prováděcí zpráva byla předložena 27. září 2007. Poté, co útvary Komise zprávu pečlivě posoudily, požádala Komise orgány Estonska o další informace. Dne 19. ledna 2009 obdržela Komise odpověď, ve které orgány Estonska

² KOM(2008) 731; opravný rozpočet 11/2008 přijatý dne 18. prosince 2008, Úř. věst. L 27 ze dne 30. ledna 2009.

³ KOM(2009) 22; opravný rozpočet 1/2009 přijatý dne 11. března 2009, Úř. věst. L 99 ze dne 17. dubna 2009.

⁴ SEK(2009) 827; opravný rozpočet 7/2009 přijatý dne 15. září 2009, Úř. věst. L 293 ze dne 11. listopadu 2009.

⁵ KOM(2009) 448; opravný rozpočet 9/2009 přijatý dne 20. října 2009, Úř. věst. L 326 ze dne 11. prosince 2009.

uvedly, že nezpůsobilé výdaje dosahují částky 4 430 EUR. Komise zahájila postup pro vrácení této částky, kterou orgány Estonska vrátily dne 1. června 2009. Tato složka byla následně uzavřena.

V souvislosti s bouří v Litvě v roce 2005 byla poskytnuta finanční pomoc ve výši 378 910 EUR; prováděcí zpráva v litevštině byla předložena dne 10. října 2007. Poté, co útvary Komise zprávu přeložily a ověřily, vyžádala si Komise od orgánů Litvy další informace. Orgány Litvy ve svém zdůvodnění prokázaly, že všechny nezbytné požadavky na uzavření složky byly splněny. Komise uzavřela složku dne 11. června 2009.

V roce 2009 obdržela Komise závěrečné prováděcí zprávy týkající se příspěvků poskytnutých z fondu v roce 2007 od Řecka (záplavy v okolí řeky Evros v roce 2006), Maďarska (záplavy v roce 2006), Německa (bouře Kyrill v roce 2007) a Francie (bouře Gamède v roce 2007). Na konci období, k němuž se vztahuje tato výroční zpráva, nebylo ještě vyhodnocování těchto prováděcích zpráv ukončeno.

5. ZÁVĚRY

V roce 2009 Fond solidarity opětovně prokázal, že je schopen účinně reagovat na závažné katastrofy a poskytnout významnou finanční pomoc v rozumném časovém úseku. Podmínkou však je, aby dotčená země žádost dobře připravila a Komise nemusela požadovat vysvětlení nebo dodatečné informace. V tomto smyslu se ukázalo, že zavedená praxe útvarů Komise, které nabízejí příslušným vnitrostátním orgánům neformální přezkum návrhu žádosti před jejím oficiálním předložením, je velmi účinná. Země, které chtějí požádat o pomoc z Fondu solidarity, by měly této možnosti využívat.

Také v případě katastrofy, na kterou byla vyčleněna dosud nejvyšší pomoc v historii fondu, bylo možné vyplatit příspěvek relativně rychle: krátce pět měsíců po předložení žádosti, navzdory obměně Evropského parlamentu po červnových volbách.

V roce 2009 se také ukázalo, že existují potíže s poskytnutím pomoci z FSEU v případě pomalu se vyvíjejících katastrof. Požadavek na předložení žádosti do deseti týdnů od vzniku první škody způsobené katastrofou naráží na objektivní potíže v případě katastrof, jako je například sucho, u kterých je prakticky nemožné stanovit přesné datum prvních škod. V případě žádosti Kypru bylo možné nalézt operativní řešení: bylo by však vhodnější, kdyby nařízení o Fondu solidarity obsahovalo ustanovení pro tento typ katastrof, aby nebylo nutné sahat k „výkladům“ nařízení. Tímto problémem se bude Komise zabývat ve svém sdělení o budoucnosti Fondu solidarity EU, které plánuje představit počátkem druhého pololetí roku 2011.

PŘÍLOHA 1: NEVYŘÍZENÉ ŽÁDOSTI O FINANČNÍ POMOC Z FONDU SOLIDARITY EVROPSKÉ UNIE A NOVÉ ŽÁDOSTI ZA ROK 2009

Žadatelská země	Kypr	Rumunsko	Francie	Itálie
Název a povaha katastrofy	sucho	záplavy	orkán Klaus	zemětřesení v Abruzzu
Datum prvních škod	22/04/2008	24/07/2008	24/01/2009	06/04/2009
Datum podání žádosti*	01/07/2008	01/10/2008	02/04/2009	08/06/2009
Úplné informace k dispozici dne	01/07/2008	01/10/2008	02/04/2009	08/06/2009
Prahové hodnoty pro závažné katastrofy (v milionech EUR)	84,673	566,845	3 398,6	3 398,6
Celková přímá škoda (v milionech EUR)*	176,15	471,41	3 805,47	10 212,04
Kategorie	závažná	regionální	závažná	závažná
Škoda / prahová hodnota	208,03 %	83,16 %	111,97 %	300,48 %
Náklady na způsobilé nouzové operace (v milionech EUR)	59,45	390,81	462,91	2 004,14
Způsobilé náklady / celková škoda	33,74 %	82,9 %	12,16 %	19,63 %
Pomoc / způsobilé náklady	12,79 %	3,01 %	23,63 %	24,64 %
Míra pomoci (% celkové škody)	4,31 %	2,49 %	2,87 %	4,84 %
Datum rozhodnutí o poskytnutí pomoci	30/03/2009	20/07/2009	27/10/2009	11/11/2009
Datum prováděcí dohody	10/06/2009	03/09/2009	13/11/2009	11/11/2009
Poskytnutá pomoc (EUR)	7 605 445	11 785 377	109 377 165	493 771 159

PŘÍLOHA 2: PŘEHLED ŽÁDOSTÍ O FINANČNÍ POMOC Z FONDU SOLIDARITY EU OD ROKU 2002

Rok	Země		Povaha katastrofy	Škoda (v milionech EUR)	Kategorie	Poskytnutá pomoc (v milionech EUR)
2002	1	AT	záplavy	2 900	závažná	134
	2	CZ	záplavy	2 300	závažná	129
	3	FR	záplavy (Le Gard)	835	regionální	21
	4	DE	záplavy	9 100	závažná	444
Celková pomoc na žádosti za rok 2002						728
2003	1	ES	únik ropy (Prestige)	436	regionální	8,626
	2	IT	zemětřesení (Molise/Puglia)	1 558	regionální	30,826
	3	IT	sopečná erupce (Etna)	894	regionální	16,798
	4	IT	záplavy (severní Itálie)	(1 900)	(závažná)	zamítnuta
	5	GR	nepříznivé počasí v zimě	(nejasná)	(závažná?)	zamítnuta
	6	PT	lesní požáry	1 228	závažná	48,539
	7	FR	lesní požáry (jižní Francie)	531	(regionální)	zamítnuta
	8	ES	lesní požáry (hranice s Portugalskem)	53	sousedící země	1,331
	9	MT	záplavy	30	závažná	0,961
	10	IT	záplavy (Furlansko–Julské Benátsko)	(525)	(regionální)	zamítnuta
Celková pomoc na žádosti za rok 2003						107,081
2004	1	FR	záplavy (delta Rhôny)	785	regionální	19,625
	2	ES	záplavy (Malaga)	(73)	(regionální)	zamítnuta
	3-9	ES	lesní požáry (sedm žádostí)	(480)	(regionální)	všech sedm zamítnuto
	10	SK	záplavy	(29)	(regionální)	zamítnuta
	11	SI	zemětřesení	(13)	(regionální)	stažena
Celková pomoc na žádosti za rok 2004						19,625
2005	1	SK	bouře (Tatry)	203	závažná	5,668
	2	IT	záplavy (Sardinie)	(223, nadhodnoce no)	(regionální)	zamítnuta
	3	EE	bouře	48	závažná	1,29

	4	LV	bouře	193	závažná	9,487
	5	SE	bouře „Gudrun“	2 297	závažná	81,725
	6	LT	bouře	15	sousedící země	0,379
	7	GR	záplavy v okolí řeky Evros	(112)	(regionální)	zamítnuta
	8	RO	jarní záplavy	489	závažná	18,798
	9	BG	jarní záplavy	222	závažná	9,722
	10	BG	letní záplavy	237	závažná	10,632
	11	RO	letní záplavy	1 050	závažná	52,4
	12	AT	záplavy (Tyrolsko/Vorarlbersko)	592	regionální	14,799
Celková pomoc na žádosti za rok 2005						204,905
2 0 0 6	1	UK	výbuch ve skladišti ropy Buncefield	(700)	(regionální)	stažena
	2	GR	záplavy v okolí řeky Evros	372	regionální	9,306
	3	HU	záplavy	519	závažná	15,064
	4	ES	lesní požáry v Galicii	(91)	(regionální)	zamítnuta
Celková pomoc na žádosti za rok 2006						24,370
2 0 0 7	1	DE	bouře „Kyrill“	4750	závažná	166,9
	2	FR	Réunion, cyklon „Gamède“	211	regionální	5,29
	3	ES	záplavy na ostrově El Hierro	(18)	(regionální)	zamítnuta
	4	ES	záplavy v regionu La Mancha	(66)	(regionální)	zamítnuta
	5	UK	záplavy	4 612	závažná	162,387
	6	CY	lesní požáry	(38)	(regionální)	zamítnuta
	7	ES	lesní požáry na Kanárských ostrovech	(144)	(regionální)	zamítnuta
	8- 16	IT	devět žádostí týkajících se lesních požárů v devíti regionech	-	(regionální)	nepřijatelné, lhůta nebyla dodržena
	17	FR	bouře Dean/Martinik	509	regionální	12,78
	18	GR	lesní požáry	2 118	závažná	89,769
	19	SI	záplavy	233	závažná	8,254
Celková pomoc na žádosti za rok 2007						445,380
2 0 0 8	1	CY	sucho	165,4	závažná	7,605
	2	RO	záplavy	471,4	regionální	11,785
Celková pomoc na žádosti za rok 2008						19,390

2 0 0 9	1	FR	orkán Klaus	3 805,5	závažná	109,377
	2	IT	zemětřesení v Abruzzu	10 212,0	závažná	493,771
	3	GR	lesní požáry 09	(152,8)	(regionální)	zamítnuta
	4	CY	bouře 09	(2,6)	(regionální)	zamítnuta
	5	GR	záplavy na ostrově Evia	(83,2)	(regionální)	zamítnuta
	6	IT	sesuvy půdy v Messině	(598,9)	(regionální)	zamítnuta
Celková pomoc na žádosti za rok 2009						603,148
Celková pomoc schválená od roku 2002					2 151,899 milionu EUR	